

Edmundas Rinkevičius: „Būti laimingam – paprasta“

DIEVO AŽUOLAS

Ramygalos dvasininkui, medžio drožėjui, poetui, vertėjui – nereikėjo nei laiko, nei saviįtaigos – naujoje vietoje greit pripras, kaip ne kartą iki jos, susigyvens su žmonėmis, ir viskas bus gerai. Įvyko, apie ką net pamąstęs nebuvo. Ir nežinojo, kad taip gali būti. Dingojęsi, lyg čionykščius pažintų visą šimtmetį. Klebonijoje – irgi būtų gyvenęs lygiai tiek. Stebisi: toks jausmas aplankė pirmą kartą gyvenime.

Matyt, dėsninga: jautėsi esąs savas ir žmonės, tai matydami, svetimu nelaikė.

Tai gal kitokie žmonės čia gyvena, klausiu. Visokie, kaip visur, atsako. Bet kad neeilinėje vietoje – tiesa.

-Yra teigiančių, kad vietovardis Ramygala reiškia „Ramus galas“. Ne, - aiškina. – „Gala“ – indoeuropiečių ir lotynų kalbomis – „ąžuolas“: vaisius, gilė. Kaip obelis – obelė. Todėl visi kaimai, kurių pavadinimai – sudurtiniai žodžiai su „gala“, susiję su ąžuolu. Pavyzdžiui, Dievogala – „Dievo ąžuolas“, Žaibogala – „Žaibo ąžuolas“. Na, o žinant, kad „Rama“ – indų dievas, o mes – indoeuropiečiai, tai Ramygala turėtų būti „Dievo ąžuolas“.

IR RŪPINTOJĖLIAI, IR PAPRASTI ŽMOGELIAI

Kunigas noriai kalba apie medžius. Giria jų teigiamas savybes, pastebi silpnąsias. Vertina ne tik teikiamą pavėšį:

-Drožinėdavau iš ąžuolo, liepos, uosio – visokių medžių. Mažiukas dar – nuo vaikystės. Kaire ranka. Peiliuku. Visi pirštai supjaustyti būdavo. Pradėjau nuo nedidelių skulptūrėlių. Paskui didesnes, nes įsigijau kaltukus. Pradžioj, sakau, peiliuką išgalandi ir drožinėji. Kai peiliukas nuslysta – tada „prasižioja“ pirštas. Kaltukais daug saugiau. Dirbdamas Užpaliuose buvau tokį varstotą pasidaręs: atremi, užfiksuoji detalę – tada jau gali kaltuku kalinėt. O Ramygaloje nepradėjau labai, gal tik porą skulptūrėlių teišdrožiau – nebeturiu nei laiko, nei sąlygų.

Motyvą – ką, kodėl, kaip sukobti – kunigas visuomet rasdavęs. Nebūtinai religinį. Nors ir Rūpintojėlių, jo padirbintų, nemažai rymo. Šiaip kokių žmogėlių. Droždavęs šaukštą, šakutę. Su bobutės galvele šakutė, peilis – su senelio galva. Šaukštus jaunavedžiams dovanodavęs – su rutos šakele, žiedais išdrožinėtais.

Kartą į klebonijos kiemą kvietęs „Jaunuosius skulptorius“ – todėl Ramygalos parką, besiribojantį su neagotikinės švento Jono Krikštytojo bažnyčios šventoriumi, puošia kaip tik per šį plenerą sukurtos ąžuolo skulptūros.

Dabar puoselėja mintį surengti akmens skulptorių simpoziumą.

O dėl savo ypatingo polinkio į menus, pagarbaus prielankumo jiems, net į komiškas situacijas kartais patekdavęs:

-Dirbau Jūžintuose – ten pastačiau du koplytstulpius. Ne aš – meistras, tautodailininkas padarė. Bet kaip tik tuo metu drožinėjau skulpūrėlę, įsipjovęs pirštą buvau. Žmonėms sakau, kad ne mano tai darbas – netiki. Va, matai, kur gi ne, rodo, net susižalojęs.

EILĖRAŠTĮ IŠGIRSTA

Kuriančių dvasininkų, sako, ne per daugiausia. Ir medžio meistrų, ir plunksnos – vienas kitas. Apskritai, žmonėms gabumų Dangus nešykšti. Tik, bėda, jie patys juos apleidžia:

-Nesijaučiu niekuo kitoks – kaip visi žmonės. Lietuviai visi moka drožinėti, tik gal kiti nežino, kad moka. Mano tėvas darydavo grėbliam dantis uosinius, žiemą krepšius pindavo. Motina irgi mokėjo – arkliuką kokį, paukščiuką – iš plastilino ar iš vaško nulipdyt labai greitai. Reiškia, turėjo gabumų, tiktai nenaudojo niekur.

Augęs vaizdingose Utenos, vėliau – Ukmergės apylinkėse, prie Šventosios, gebėjęs žavėtis gamtos didybe ir tuo pat paprastumu, kūrėjas neatmeta ir prigimties svarbos:

-Ėjom kartą su mama per jos tėviškę, žiūriu, kryžius toks palinkęs – su angeliukais, skulptūrėlėm, koplytėlė tokia – teiraujosi, įdomu, kas jį padarė? Sako, gi tavo senelis Justinas, mano tėvas. Tai va, senelis darydavo kryžius...

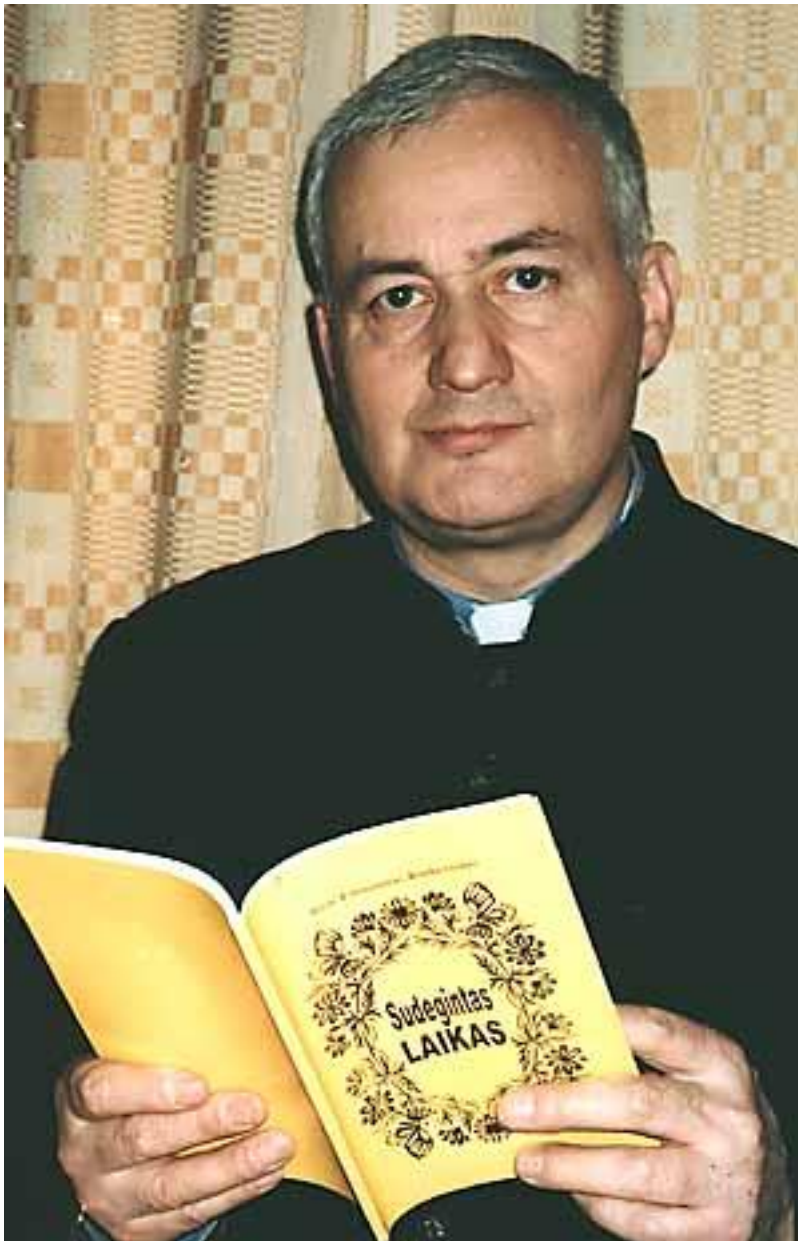
Klebonas nesyk pabrėžia – esąs kairiarankis. Dešine nė pieštuko nemokąs nusidrožti.

Daug rašantis – ir poeziją, ir prozos tekstus. Šiuo metu įnikęs į pamokslų iš lenkų kalbos vertimus.

Beje, kad imtų eiliuoti, nelaukiąs nei ypatingo įkvėpimo, nei tinkamo momento, nei stebėtino įvykio:

-Jeigu eilėraštį girdžiu, tada užrašau, ir tik taip „atsikratau“, jei ne, jis man nepaliauja mintyse skambėti. Irgi – nuo vaikystės. Nemokėjau rašyt skaityt – jau eilėraščius kūriau.

Taigi, verčia knygelės puslapius, skaito seną eilėraštį. Apie artėjančią Laisvę. Rašęs 1979 – aisiais.

KURTI – TAI BŪTI LAISVAM

Nereikia būti dideliu pranašu, taria, kad, žvelgdamas į žmonių gyvenimus, suvoktum: būti laimingam – paprasta. Tereikia tik galimybės saviraiškai.

-Yra žmonių, kurie nieko neveikia, absoliučiai – jie tikrai save kaltina, arba kitus. Įeina į kažkokį vidinį akligatvį – nebemato, kad gėlės žydi, paukščiai čiulba, saulė šviečia. Jeigu užsiimtų kažkuo, kitur save realizuotų, nebūtų laiko savigraužai. Yra įkvepiančių pavyzdžių: viena moteris išvažiavo į Prancūziją dirbti su neįgaliaisiais ir pasveiko nuo depresijos. Pamatė, kokių yra žmonių, ir kokie jie linksmi. Išmoko žmogų mylėti. Ten, būdama tarp neįgaliųjų. Taigi, bet koks hobi žmogui yra išsilaisvinimas.

Meno krislu daugiau mažiau – ne tai, pasak dvasininko, svarbiausia. Svarbiausia kūrėjui – gebėjimas laisviau, atviriau, džiugiau gyventi. Kūryba – tai ir neabejotina rekreacija.

-Aš, būdavo, dirbu Panevėžy, - pasakoja: - pirma vieta - Panevėžio Katedra: dvidešimt jungtvių kartais šeštadienį tarybiniais laikais, dvidešimt penki krikštai. Mes dviese - su Aleksandru Kaškevičium – dabar jis Gardino vyskupas. Tai jis pavargsta, skundžiasi, kad galvą skauda, tablečių reikia, jau nebegaliu, sako, o aš pareinu, vakare dar nudrožiu kokį bulvoniuką ir pailsiu. Nereikia jokių vaistų.

„**Ramybės ąžuolas**“ – taip vadinasi kunigo Edmundo Rinkevičiaus poezijos knygelė. Jo eilėraščiai, kartu su Klebono žodžiu, verstiniais straipsniais – spausdinami parapijos leidinyje. Naujausia jo sudaryta ir išleista knyga - „Ramygalos švento Jono Krikštytojo parapija“.

Neįmanoma trumpai nupasakoti šio žmogaus santykio su medžiu, kalba – tiesia ir drąsia, su žeme: žmonės dažnai nė nepastebi, kad, po sutanos palankais, kunigo pėdos – basos.